

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

☒ 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

☎ 472-8864 ☏ Fax: 472-8860

Vj-107/2005/30.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **Flavin 7 Kft.** (Maklár) **I. r.**, és **Crystal Institute Kft.** (Miskolc) **II. r.** eljárás alá vont vállalkozások ellen fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalma miatt indított eljárás során tartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t

A Versenytanács megállapítja, hogy 2005. március 27-én az eljárás alá vont vállalkozások a Flavin termékek gyógyhatásának állításával fogyasztómeztévesztésre alkalmas magatartást tanúsítottak.

Ezért a II. r. eljárás alá vont vállalkozással szemben 10.000.000.- (azaz Tízmillió) Ft bírságot szab ki, melyet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül köteles megfizetni a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557. számú bírságbevételi számlájára.

A határozat felülvizsgálatát az eljárás alá vont vállalkozások a kézbesítéstől számított harminc napon belül kérhetik a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtható keresettel.

I n d o k o l á s

I.

A Versenytanács az ügyfelek előadása, a csatolt írásbeli bizonyítékok, a többször módosított 1996. évi LVII. törvény 71. §-a nyomán készült vizsgálati jelentés alapján a következő tényállást állapította meg:

Az utóbbi években előtérbe került egészségmegővő ételszemlélettel párhuzamosan egyre több olyan termék kerül forgalomba, amely a megnövekedett ezirányú fogyasztói igényt elégíti ki. Az egészséggel kapcsolatba hozható termékek rendeltetésük alapján csoportosíthatók aszerint, hogy gyógyításra vagy egészségmegőrzésre szolgálnak-e. Mindkét nagy termékcsoporthoz a rendeltetéshez igazodó szigorú szabályozási rend alakult ki, amelyben az ország 2004. május 1-jei Európai Unió csatlakozása folytán változások következtek be.

Gyógyhatásúak a gyógyszer és a gyógyszernek nem minősülő anyagok, készítmények.

Gyógyszer minden olyan anyag vagy azok keveréke, illetve olyan készítmény, amelyet betegség megelőzése, felismerése, kezelése vagy élettani funkció fenntartása, helyreállítása, javítása vagy módosítása céljából emberi szervezetben vagy emberi szervezeten alkalmaznak (1998. évi XXV. törvény).

Az engedélyező hatóság az Országos Gyógyszerészeti Intézet (OGYI) a törvény 5. § (1) bekezdése, a 13. § szerint.

Gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítmény (10/1987. (VIII. 19.) EüM rendelet) minden olyan anyag vagy anyagkeverék, amely nem gyógyszer, de külön jogszabály alapján nyilvántartásba vették, és gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyagként forgalomba hozatalát engedélyezték. Az engedélyező hatóság ugyancsak az OGYI (rendelet 9. §).

A nyilvántartásba vett gyógyszernek nem minősülő anyagok, készítmények gyártói, forgalmazói 2008. december 31-ig kérhetik készítményeik gyógyszerre vagy más termékévé való átminősítését (1998. évi XXV. törvény 25. § (5) bekezdés).

A másik nagy csoportba az élelmiszerek (csoportjai) tartoznak.

2004. május 1. előtt az élelmiszerekről szóló 1995. évi XC. törvény (a továbbiakban: Ét.) elhatárolta a vitamin- és ásványi anyag tartalmú különleges táplálkozási igényt kielégítő élelmiszereket (étrend-kiegészítők és funkcionális készítmények) a gyógyszernek, illetve gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítménynek minősített termékektől.

A törvény megfogalmazása alapján élelmiszer minden olyan növényi, állati vagy ásványi eredetű anyag, amely változatlan, előkészített vagy feldolgozott állapotban emberi fogyasztásra alkalmas. Nem minősült élelmiszernek azonban a gyógyszer, a gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyag és készítmény, a gyógyvíz, továbbá a nem csomagolt ivóvíz és ásványvíz (Ét. 2. § 1. pont).

Az élelmiszereken belül külön csoportot alkottak 2004. előtt (és azóta is) az étrend-kiegészítő készítmények, amelyek vitaminokat vagy ásványi anyagokat, vagy természetes antioxidánsokat tartalmaznak külön-külön, vagy kombináltan, és megjelenésük eltér a hagyományos élelmiszerekétől (például kapszulába zárt vagy tablettázott vitamin, ásványi anyag stb.). A készítmények lehetőséget adtak az étrendből hiányzó nutritív anyagok pótlására.

Az Ét. 6. § (1) bekezdés – és ezzel összhangban az a/1996. (I. 19.) FM-NM-IKM együttes rendelet (Vhr.) 13. § (1) bekezdés – értelmében étrend-kiegészítő és funkcionális készítmény csak a Fodor József Országos Közegészségügyi Központ Országos Élelmezés és Táplálkozástudományi Intézete (OÉTI) engedélyével volt előállítható és forgalomba hozható.

Az élelmiszerek termékcsoportjába tartozó étrend-kiegészítőkre – mint amilyenek az eljárásbeli termékek is – természetesen nem alkalmazható a gyógyszerekre vonatkozó szabályrendszer, hiszen a termékek sikeresen nem estek át a gyógyszerekre vonatkozó engedélyezési eljáráson, hanem az Ét. hatálya alá tartozó termékek. Ebből következően a hatályos előírásokat a gyártásra, a forgalmazásra és a reklámozásra elsődlegesen az Ét. és a Vhr. rögzítette.

A fogyasztók megfelelő tájékoztatása céljából a törvény 19. §-a kötelezően előírta, hogy a termék csomagolásán milyen jelöléseket kell közzétenni. Az Ét. 19.§ (3) bekezdése szerint a jelölés nem vezethette félre a fogyasztót. A b) pontnak megfelelően a jelölés nem állíthatta vagy sugallhatta, hogy az élelmiszer megelőz, kezel, gyógyít valamilyen betegséget, ha a tudományos ismeretek szerint ilyen tulajdonságokkal nem rendelkezett. Az Ét. 20. § szerint az élelmiszerek reklámozása során szolgáltatott vagy sugallt információknak összhangban kellett lenniük a 19. §-ban foglaltakkal.

A Vhr. 33. § (5) bekezdése szerint az adott élelmiszere vonatkozó táplálkozási javaslatnak minősült minden olyan felirat, hirdetés, megjegyzés, amely azt állította vagy sugallta, hogy az adott élelmiszer az átlagostól eltérő, előnyös táplálkozási sajátosságokkal rendelkezik annak következtében, hogy energiát biztosít vagy nem biztosít, illetve csökkent vagy megemelt

mértékben biztosít és/vagy bizonyos anyagokat tartalmaz vagy nem tartalmaz, illetve csökkentett vagy megnövelt mennyiségben tartalmaz.

A 2004. május 1-től hatályos új törvény az élelmiszerekről (2003. évi LXXXII. törvény: Ét.) 2.§-ának 1. pontja szerint élelmiszernek minősül az európai élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszer-biztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 178/2002/EK rendeletének (a továbbiakban: 178/2002/EK rendelet) 2. Cikke szerint élelmiszernek minősülő anyag, illetve termék.

A 2. cikk értelmében élelmiszer minden olyan feldolgozott, részben feldolgozott vagy feldolgozatlan anyag, termék, amelyet emberi fogyasztásra szánnak, illetve amelyet várhatóan emberek fogyasztanak el.

2004. május 1-jétől az élelmiszerek – közöttük az étrend-kiegészítők – jelöléséről a 19/2004. (II. 26.) FVM-ESzCsM-GKM együttes rendelet tartalmaz előírást.

A rendelet 3. § (1) bekezdésének d) pont értelmében a tájékoztatás (jelölés, jelölésrendszer) nem tulajdoníthat az élelmiszernek betegség megelőzésére, gyógyításra vagy kezelésre vonatkozó tulajdonságokat, illetve nem keltheti ezen tulajdonságok meglétének benyomását. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint ez a tilalom vonatkozik az élelmiszerek megjelenítésére, csomagolására valamint az élelmiszerek reklámozására.

Az élelmiszerekhez tartozó étrend-kiegészítőkről a 37/2004. (IV. 26.) EszCsM rendelet folytán külön előírások is hatálybaléptek 2004. május 1-jétől, amely finomította az étrend-kiegészítő fogalmának korábbi meghatározását, természetesen a 2004. május 1. előtti engedélyezéseket nem érintve.

A rendelet szerint étrend-kiegészítő a hagyományos étrend kiegészítését szolgáló olyan élelmiszer, amely koncentrált formában tartalmaz tápanyagokat vagy egyéb táplálkozási vagy élettani hatással rendelkező anyagokat, egyenként vagy kombináltan; adagolt vagy adagolható formában kerül forgalomba (például kapszula, pasztilla, tableta, stb.).

A fentebbi csoportokba tartozó termékek gyártása, forgalmazása és reklámozása az egymás mellett létező szigorú szabályrendszerek szerint végezhető. Ezt az indokolja, hogy a megfelelő hatósági engedélyek, bejelentések birtokában ellenőrizhető legyen az igazolt tulajdonságokkal rendelkező előállítás, értékesítés és népszerűsítés.

Az étrend-kiegészítő jelölési, megjelenítési, reklámozási szabályai az élelmiszerekéhez igazodnak (2. § 22. pont, 10. §), azaz a rendelet 6. § (2) bekezdése értelmében tilos a

termékeknek betegséget megelőző vagy gyógyító hatást tulajdonítani, illetve ilyen tulajdonságra utalni.

A termékekkel érintett piacokon észlelhető éles verseny az elmúlt években versenyjogilag tiltott, fogyasztómegettévesztésre alkalmas piaci magatartások megjelenésével járt. Közös vonásuk, hogy egyes gyártók, forgalmazók nemcsak a saját termékpiacuk adta korlátok betartásával végzik marketing tevékenységüket, hanem más piacra átnyúlva, a gyógyszer élelmiszer, illetve az élelmiszer gyógyszer, gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyag hamis látszatát kelti, holott mindegyik ismertett termékcsoporthoz az egészséggel kapcsolatos hatását a rendeltetéséhez képest tudja kifejteni, nem tekintve az élelmiszerekre vonatkoztatva azt az elméletileg lehetséges, de 2004. május 1-től meg is szüntetett kivételt, amelyet az ÉT. 19. § (3) bekezdés b) pontja úgy fogalmazott meg, hogy az élelmiszer jelölése nem állíthat, vagy sugallhat betegségmegelőző, kezelő, gyógyító hatást, ha tudományos ismeretek szerint ilyen tulajdonságokkal nem rendelkezik.

Ezért a Gazdasági Versenyhivatal az elmúlt években számos eljárást folytatott le a piaci jelenségek visszaszorítására (Vj-5/2003., Vj-30/2003., Vj-103/2003., Vj-122/2003., stb.), és vont le a kifogásolt magatartások jogkövetkezményeit.

Az eljárás alá vontak

A Chrystal Institute egyszemélyes Kft. II. r. eljárás alá vont vállalkozást (a továbbiakban: Chrystal) Sz. L. alapította 1990-ben. Tevékenysége a megalakulás után elsősorban közvetítő nagykereskedelem, információs adatbank-szolgáltatás és pénzügyi finanszírozói tanácsadás volt. A Chrystal melléktevékenységként már ekkor elkezdett foglalkozni a flavonoidokat tartalmazó gyümölcsökből készült termékek kísérleti gyártásával és azok élettani hatásainak, humán területen történő felhasználhatóságának vizsgálatával.

Jelenleg a Chrystal közel negyven terméket gyárt, melyek között találhatók élelmiszerek, étrend-kiegészítők és kozmetikumok. Forgalmának 90 %-a MLM rendszerben történő értékesítés.

A Crystal által forgalmazott és az eljárással érintett Flavin gyümölcs kivonat termékek előállítását az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet engedélyezte és vette nyilvántartásba 2003. év májusában és júniusában. Szakvéleményében az Intézet megállapította, hogy a termékek kielégítik a 43/2002. (V.14.) FVM-EüM-GM együttes

rendelet 2. sz. melléklet II. 1. pontja szerinti étrend-kiegészítő készítményekkel szemben támasztott követelményeket.

A Crystal az általa előállított étrend-kiegészítő és kozmetikai készítmények reklámozására - írásos nyilatkozata szerint - 2004. évben 47 millió forintot, 2005. I. félévében pedig 25 millió forintot fordított.

2004. évi nettó árbevétele 859.050.000.- Ft volt, amelynek nagyobb része a különféle „Nap Kristály Flavin” készítmények forgalmazásából keletkezett.

A Versenytanács 2002. május 7-én kelt Vj-1/2002/26. számú határozatában a Napkristály Flavin 7 elnevezésű termékről fogyasztómegettevesztésre alkalmas tájékoztatás adása, nevezetesen megalapozatlan gyógyhatás állítása miatt a Chrystal jogsértését megállapította, s egyébeken mellett a magatartás folytatását megtiltva, vele szemben 3.000.000.- Ft bírságot szabott ki.

Sz. L., mint a Chrystal egyetlen tagja 2004. június 15-én megalapította az I. r. eljárás alá vont vállalkozást (a továbbiakban: Kft.).

Kezdetben a Chrystal 100 %-ban tulajdonolta a Kft-t, majd 2005. január 31-től részesedése 90 %-ra csökkent, míg a fennmaradó 10 % Sz. L. tulajdonába került.

A Kft. cégszabályzatból megállapítható tevékenységi köre az alapításkor a gyümölcslegyártástól a kis- és nagykereskedelmen keresztül a telefoninformációig terjedt.

2005. március 21-étől a tevékenységi kört törölték és a főtevékenység a műszaki kutatás, a fejlesztés, a vizsgálat és az elemzés lett. A cégszabályzatokhoz képest – saját nyilatkozata szerint – közvetített szolgáltatást nyújt és reklámtevékenységet végez. Ennek keretében a Napkristály Flavon termékekkel kapcsolatos találkozót, bemutatókat készíti elő és bonyolítja, reklámokat, médiaanyagokat jelentet meg.

A vállalkozás termékek értékesítésével nem foglalkozik, jelenleg fő feladata egy olyan kiskereskedelmi lánc kialakítása, mely a gyógyszertárakat és drogériákat látná el hagyományos értékesítési formában a Flavin termékcsalád tagjaival.

A Kft. 2004. évi nettó árbevétele 3.040.000.- Ft volt.

A kifogásolt magatartás

A Kft. egész oldalas hirdetést jelentett meg a „Mai Nap” című újság 2005. március 27-i számának „Életmód” mellékletében és a „Vasárnapi Blikk” című újság „Egészség Extra” mellékletében.

Az újságcikk a rákos betegségek megelőzésének fontosságát elemzi, bemutatja a Flavin termékek feltalálóját és magát az étrend-kiegészítő terméket, a Pécsi Tudományos Egyetem Általános Orvoskarának Orvosi Népegészségtani Intézetében a készítménnyel végzett állatkísérletek eddigi eredményeit, valamint a Magyar Tudományos Akadémia Kémiai Kutatóközpontjának Szerkezetkutatási Főosztály Molekulaspektroszkópai Osztályának vezetője által kifejlesztett bőr-és hajdiagnosztikai módszert.

A cikk bal alsó sarkában a bőr- és hajdiagnosztikai módszer, illetve a Flavin termékek feltalálójának és az állatkísérleteket végző orvos professzor 6,7x10 cm-es méretű fényképe látható.

Az újságcikk jobb felső sarkában a Crystal Institute Kft. által forgalmazott Flavin 7 étrend-kiegészítő 12,5x13,5 cm-es fényképe alatt, 5 mm-es betűnagysággal a „Magyar Rákellenes Liga ajánlásával” mondat található.

A cikk címében félvastag 5 mm-es betűnagysággal a

„Napi több millió rákos sejt pusztul el a Flavin 7 segítségével”

mondat, alatta pedig megvastagított 17 mm-es nagybetűkkel a

„LESZÁMOLUNK A RÁKKAL”

állítás olvasható.

A cikk bevezetőrészében megvastagított 2 mm-es betűnagysággal az alábbi állítások szerepelnek:

„A daganatos betegségek megelőzése és megfékezése egyre inkább előtérbe kerül. Szerencsére egy egri kutatólaboratórium két évvel ezelőtt kifejlesztett egy gyümölcskoncentrátumot, amelyet továbbfejlesztett gyümölcsök magvainak a kivonatával. A szer genetikai szinten gátolja a rák kialakulását, illetve segíti a beteg sejtek elpusztulását. A Flavin7 ma már több ezer ember védőitala.”

A hirdetés jobb alsó sarkában vékony 4,3x6,6 cm-es keretbe foglalva a Flavin termékek iránt érdeklődők számára információkat tartalmazó honlap címe és a Crystal e-mail címe található.

1.2. Keretes felhívás

A 4,3x13,4 cm-es méretű keretes felhívás az újságcikk alatt található.

„Felhívás

A Flavin7 Kft. 2005-ben március eleje óta diagnosztizált rákos betegek részére (ez ebben az évben ötvenezer ember) – akik ezt kezelőorvosukkal megbeszélték – térítésmentesen bocsátja rendelkezésükre a kiegészítő kezelés megkezdéséhez szükséges, egy hónapra elegendő „Napkristály” Flavin védőitalt, és további egy hónapra elegendő kapszulát.

Kérjük az értékesítőket, orvosokat, gyógyszertárakat, drogériákat, segítsék a betegeket, hogy hozzájussanak a védőitalhoz.

Jelentkezni lehet: (06-20) 464-7825 vagy (06-36) 515-210 információs telefonszámokon mindennap 12.00-15.00 óra között.”

A „Felhívás”-sal ellentétben a Crystal tulajdonát képező telefonszámokon a Crystal munkatársai fogadták a jelentkezéseket, ők postázták ki az adatlapokat és a térítésmentes étrend-kiegészítőket a betegek számára.

A keretes hirdetések visszatérően védőitalnak tüntetik fel a Flavin termékcsaládot.

II.

A Gazdasági Versenyhivatal (továbbiakban: GVH) tudomására jutott, hogy a Kft. 2005. március 27-én olyan fizetett hirdetést jelentetett meg, melynek címében és bevezető részében vélelmezhetően több szakmailag nem kellően megalapozott állítás szerepelt, melyek az alábbiak:

- „Napi több millió rákos sejt pusztul el a Flavin 7 segítségével”
- „Leszámolunk a rákkal”
- „A szer genetikai szinten gátolja a rák kialakulását, illetve segíti a beteg sejtek elpusztulását”
- „A Flavin 7 ma már több ezer ember védőitala.”

A sérelmezett állításokon kívül a keretes felhívás szerint a 2005. március eleje óta diagnosztizált rákos betegek részére egy hónapra elegendő „Napkristály” Flavin 7 védőitalt és további egy hónapra elegendő kapszulát bocsátanak térítésmentesen a megadott telefonszámokon jelentkező betegek rendelkezésére.

A vizsgáló 2005. szeptember 5-én a Crystal-t is az eljárás alá vonta. Erre azért került sor, mert a GVH rendelkezésére bocsátott írásos nyilatkozatok alapján az volt megállapítható, hogy a Kft. az eljárásban érintett fizetett hirdetéseket a Crystal megbízására és gazdasági tevékenységének érdekében jelentette meg. A hirdetések alsó részén található keretes felhívásra a 2005. márciusa eleje óta diagnosztizált rákbetegek a Crystal tulajdonát képező telefonszámokon jelentkezhettek és nem a Kft., hanem a Crystal bocsátotta rendelkezésükre az egy hónapra elegendő Flavin7 ún. védőitalt és kapszulát.

A vizsgálat versenyjogi álláspontjának kialakításához megkereste az OGYI-t, az OÉTI-t és a Magyar Orvosi Kamarát.

OGYI

Az OGYI szerint az étrend-kiegészítők hirdetéseit nem léphetik túl az alkalmazásuk során várható kedvező élettani hatásokat. A vizsgált hirdetésekben lévő állítások túlmutatnak az étrend-kiegészítők alkalmazása során várható kedvező élettani hatásokat és kizárólag a gyógyszer kategóriában elfogadott indikációkat tartalmaznak.

A vizsgált cikk keretes felhívás részében szereplő tájékoztatója is megtéveszti a fogyasztókat, ugyanis a Kft. egy hónapra elegendő Flavin védőitalt és további egy hónapra elegendő kapszulát a diagnosztizált rákos betegek kiegészítő kezelésére bocsátja – térítésmentesen – rendelkezésre.

OÉTI

Az OÉTI az eljárással érintett állítások szakmai megalapozottságát úgy ítélte meg, hogy a Flavin 7 termékcsalád bemutatott módon történő reklámozása tiltott, egyrészt a hitelesen nem bizonyított élettani hatások miatt, másrészt az élelmiszerek jelöléséről szóló 19/2004. (II. 26.) FVM-ESzCsM-GKM rendeletben, harmadrészt az étrend-kiegészítőkről szóló 37/2004. (IV. 26.) ESzCsM rendeletben foglaltak következtében, miszerint az élelmiszerek (étrend-kiegészítők) jelölése, megjelenése és reklámozása során tilos a terméknek betegséget megelőző, vagy gyógyító hatást tulajdonítani, illetve ilyen tulajdonságokra utalni.

Az újságcikkben bemutatott – a Flavin 7 termékkel végzett – állatkísérletek során tapasztalt kedvező hatásokat humán terápiás hatásként kommunikálni megtévesztő. Ráadásul az állatkísérletekben egy bizonyos rákkeltő anyag jelenlétében kialakuló daganatos folyamatokat vizsgáltak, a humán rosszindulatú elváltozásoknak azonban köztudottan számos genetikai, környezeti, egyéb kóroki tényezője ismert. Jelenleg nem ismeretes olyan, tudományos elvek alapján tervezett, kivitelezett és értékelt humán vizsgálatsorozat, amely minden kétséget kizáróan bizonyítaná a gyártó állítását, miszerint „napi több millió rákos sejt pusztul el a Flavin 7 segítségével”, vagy „a szer genetikai szinten gátolja a rák kialakulását, ill. segíti a beteg sejtek pusztulását”. Amennyiben tudományos elvek alapján összeállított humán vizsgálatsorozatok bizonyítanák a termék, gyógyító, vagy daganatmegelőző hatását, akkor azok már nem étrend-kiegészítő készítmények, hanem gyógyhatású terméknek minősülnének, és mint ilyenek, az Országos Gyógyszerészeti Intézet hatáskörébe tartoznának.

„Az újságcikk végén megjelenő Felhívás nem tartalmaz olyan szakmailag kifogásolható kijelentést, melynek véleményezése hatáskörébe tartozna. Ugyanakkor úgy vélte, hogy a Felhívás egyértelműen arra utal, hogy a Napkristály Flavin terméket daganatos megbetegedések terápiájában javasolják felhasználni, ami nem elfogadható. A „védőital” pedig, mint kategória nem tartozik az Élelmiszer törvény hatálya alá. Tudomása van róla, hogy a Flavin 7 készítményeket a Magyar Rákellenes Liga támogatja, ajánlja, és részt vesz a

termékek betegekhez történő eljuttatásában. Tudományos ismeretei alapján ezzel nem ért egyet, de nincs jogszabályi felhatalmazása arra, hogy bármilyen módon meggátolja a termékek ilyen módon történő népszerűsítését.

MOK

Az OGYI és az OÉTI véleményét erősítette, s orvosi szempontból egyenként elemezte a kifogásolt állításokat.

A vizsgálat mindezek alapján mindkét eljárás alá vont vállalkozás jogsértésének megállapítását, a Chrystal bírság megfizetésére kötelezését indítványozta.

III.

A Crystal jogsértés hiányában vele szemben az eljárás megszüntetését kérte. Nem vitatta a Versenytanács előzetes álláspontjában (Tpvt. 73. §) már közölt tényállást, benne az eljárás alá vontak egymáshoz való viszonyát, a Chrystal reklám megrendeléséhez fűződő gyártói, forgalmazói érdekeltségét, a Kft-nek adott hirdetési megbízásának tényét, de azzal a hivatkozással, hogy az eljárásban kifogásolt reklám tartalmát nem a Crystal, hanem a Kft. határozta meg.

A Kft. sem vitatta a tényállást, a jogsértést elismerte.

Előadta, hogy értékesítést nem végez, a reklámozáshoz az az érdekeltség fűzi, hogy marketinggel foglalkozik.

IV.

A Tpvt. 1. §-a szerint a törvény hatálya kiterjed az ország területén tanúsított piaci magatartásra, nem említve a kivételeket és a törvény személyi hatályát.

A Tpvt. 8. § (1) bekezdése szerint tilos a fogyasztók megtévesztése a gazdasági versenyben. A (2) bekezdés a fogyasztómegtévesztésre alkalmas magatartások példálódzó felsorolását

tartalmazza. Ezen belül az a) pont tiltja az áru ára, lényeges tulajdonsága tekintetében valótlán tény, vagy valós tény megtévesztésre alkalmas állítását, megtévesztésre alkalmas árujelzővel való ellátását, vagy az áru lényeges tulajdonságairól bármilyen más, megtévesztésre alkalmas tájékoztatás adását.

A használt kifejezések értelmezéséről szóló 9. § előírja, hogy a mindennapi életben, illetve a szakmában elfogadott általános jelentés az irányadó annak megállapításánál, hogy a tájékoztatás a fogyasztók megtévesztésére alkalmas-e.

A Tpv. 77. §-a az eljárás során hozható érdemi határozatokat tartalmazza, míg a 78. § a bírságkiszabásról rendelkezik, taglalva a bírságkiszabásnál irányadó szempontokat. Ennek megfelelően a kiszabható bírság összege legfeljebb az előző üzleti évben (2004.) elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet.

A módosított 1997. évi LVIII. törvény (Grtv.) 2. § g) pontja értelmében a gazdasági reklám olyan tájékoztatás, amely termék, stb. igénybevételét, a vállalkozás népszerűsítését, továbbá áru, árujelző megismertetését mozdítja elő.

A p) pont szerint reklámozó az, akinek érdekében a reklám közzétételre kerül, illetve, aki a saját érdekében a reklám közzétételét megrendeli.

A 7. § tiltja a megtévesztő reklámot, ami az áru általános jellemzőire, egyebek mellett a reklámozó megítélésére vonatkozhat a Tpv. 8. §-ával hasonló tartalommal.

A 14. § (3) bekezdés alapján a 7. §-ban foglalt rendelkezések megsértéséért a reklámozó a felelős.

A 15. § (2) bekezdése szerint megtévesztő reklám esetén a jogsértés megállapítása részben a hivatal hatáskörébe tartozik, azonban eljárására a Tpv. rendelkezéseit kell alkalmazni (17. § (2) bekezdése).

A 17. § (3) bekezdés szerint a reklámozó indokolt esetben a reklám ténybeli állításainak bizonyítására kötelezhető.

V.

A Tpv. III. fejezetének, és azon belül is a fogyasztómegtévesztésre alkalmas magatartások tilalmára vonatkozó előírásoknak az a rendeltetése, hogy annak a fogyasztói döntésnek a szabadságát védje, amely szükségképpen kíséri a fogyasztók áruválasztását. Ez a döntés piaci

léptékben is befolyásolható, nem tilalmazott magatartás, de versenyjogellenessé válik, ha tisztességtelensége megállapítható, mert a vásárlói kedvet fogyasztómegettévesztésre alkalmas magatartással kelti vagy fokozza, s így a fogyasztói érdeksérelem a fogyasztók versenytársaktól való jogellenes elvonásának lehetősége miatt a versenytársak jogszerűtlen hátrányát is okozhatja.

Az önmagában nem tiltott befolyásolás versenyjogi értékelés alá kerülő szokásos formája a piaci tájékoztatás, mint piaci magatartás, amellyel a vállalkozások a fogyasztók vásárlási szándékát magukra, termékeikre kívánják irányítani.

A GVH egészséggel kapcsolatos tájékoztatási ügyekben folytatott, bíróilag is jóváhagyott gyakorlata, hogy a Tpv. 9. §-a szerint értelmezhető tájékoztatást tartalmat összeveti az alapul szolgáló engedélytartalommal, miután nem a hivatal, hanem az OGYI, az OÉTI hatáskörébe tartozó hatósági eljárásban vizsgálható egy-egy termék minősítése, összetevői, alkalmazása, stb.

Amennyiben a reklámozási korlátok átlépése megettévesztésre is alkalmas, érvényesül a Grtv. és vele együtt hatályosulón a Tpv. tilalmi szabályozása (Grtv. 15. §), mert a kifogásolt magatartás piaci léptékben alkalmas a fogyasztók megettévesztésére.

Mínt hogy a reklámozhatóságot kizárólag az OÉTI termékminősítése – adott esetben az étrend-kiegészítő minősítés – határolja be 2004. május 1-től, a Versenytanácsnak anyagi jogilag arra az egyetlen kérdésre kellett választ adnia a Tpv. 9. § szem előtt tartásával, hogy a 2005. március 27-i kifogásolt állításokat egyenként és összességében értelmezheték-e úgy a fogyasztók, függetlenül a reklámozó szempontjaitól, magyarázatától és szándékától, hogy a Flavin termékcsalád gyógyhatású.

A jogszabályi korlátok folytán a terméknepszerűsítés nem tartalmazhatott többet, mínt hogy utalhatott a hagyományos étrend kiegészítését szolgáló olyan élelmiszerre, amely koncentráltan tartalmaz tápanyagokat, élettani hatással rendelkező anyagokat. Ehhez képest a kifogásolt állítások a jogszabályi tilalom ellenére betegségmegelőző, gyógyító hatást tulajdonítottak a Flavin termékcsaládnak, amely magatartás a Grtv. 7. § (2) bekezdést és a Tpv. 8. § (2) bekezdés a) pontját is sérti.

A Versenytanácsnak a védekezések folytán döntenie kellett a versenyjogi felelősség viseléséről is, azaz a felelősség csak a Crystall, a Kft-t vagy mindkettejüket terheli-e.

A korábban marasztalt gyártó, forgalmazó Crystall fokozottan lehetett tisztában a versenyjogi tilalmakkal, felelősségét nem háríthatja át a többségi tulajdonában lévő Kft-re, függetlenül attól, hogy melyikük határozta meg a reklámozás kifogásolt tartalmát, mert az állítások az ő

gyártói, forgalmazói érdekét szolgálták, amelyet a Grtv. 2. § p) pontja a reklámozói minősítéssel és a reklámozó felelőségével (Grtv. 14. §) fejez ki.

Reklámozónak minősült azonban a Kft. is, egyrészt, mert elismerte, másrészt a Flavin termékek marketingjére szakosodott vállalkozás tevékenységének sikere kölcsönhatásban van a termékértékesítéssel.

A Versenytanács a teljesség kedvéért jegyzi meg, hogy életszerűnek tartotta a Crystal közreműködését a kifogásolt reklámozásban, nemcsak Sz. L. tulajdonlásai miatt, hanem azért is, mert a reklámozásba a Crystal közvetlen marketing és értékesítő tevékenységét is beépítették.

A Versenytanács a Tpv. 8. § (2) bekezdés a) pontjába ütköző jogsértés megállapításán túl (Tpv. 77. § (1) bekezdés d) pont), a Crystal-lal szemben bírságot is kiszabott, amelynél súlyosítóként vette figyelembe az ismételt marasztalását, a kifogásolt magatartással érintett fogyasztók pszichikai befolyásolhatóságát, a termékforgalmazásból eredő 2004. évi nettó árbevételét.

Enyhítő körülmény volt az egyszeri reklámmegjelentetés, amely okán a kifogásolt magatartás folytatását nem tiltotta meg.

A Kft-vel szembeni bírságkiszabás mellőzésének oka részben a jogsértés elismerése, részben 2004. évi nettó árbevételének csekély összege.

A Tpv. szerinti jogorvoslati jogot a 83. § biztosítja az eljárás alá vont vállalkozások számára.

Budapest, 2005. december hó 5. napján